

ערבי פחים פרק עשרו מכבחים עין סמואל

235

קיזוש אלב במקומם סודזה. ואכן קדשה ונין כנין ה' נון קיזוש
ממקומם למוקם. מונת נטולת נון נון פלאו וולדת קדשה כנין
כנית ווילן נונען: דילמא נונען קרא לו שדראג. ווילן
ה' קיזוש חותם מלוטש נון נון גלן נון קיזוש נונען נון נון נון קיזוש

אך ידי קוריש לא יצאו
לקוריש בbijותה ברוי לה
ושמייאל למות ליל קידוש
ילאפקן אורדום ידי ר' גנץ
בב' בינייטא ואודם
קעקט (סיטס) 72ן קלטס כו': כל
מיל דרכ' ר' ר' כבומר ר' ר' הלה
עבד' נר מטה מל' מענד קידוש
כנטען' נר קידול דרב' מענד קידוש
לע' בעד' בג' ורב' ויהק אמר אן
רו' יון נמי רצאה אחד שיטין זין.
סבכאל ט' ז' ממפעט הנקה:

۲۷۸

• 55 PGS
IN PDFS

וְאֶת־
בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל
וְאֶת־
בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל

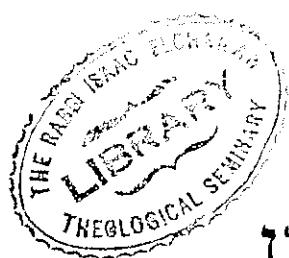

(6) *Zadok, Benjamin M.*

אוצר הగאנזים

תשנות גאנז בבל ופירושיהם
על פי סדר התלמוד

- כרך שלישי
א. מסכת עירובין
ב. מסכת פסחים

עריך עיי
ד"ר ב. מ. לוין

ירושלים, תרצ"א

חברה להוצאת ספרים על ידי האוניברסיטה העברית

ל-⁷ [קמ] ואילו שמול לטעמה דאמר שמול אין קידוש אלא במקום סעודת [דכתייב א') וקראת לשבת עונג במקום קריאת שם והא עונג].

ושאלתם ^{ב)} אם לא נהרן לו לאכול בליל שבת או שאין יכול לאכול אם יקרש הלילה עיפוי שאין שם סעודה או ימתן עד למחר בטעודה טי אמרין כיון דין קדוש אלא במקום סעודה לא יקדש עד לסתור, אין ^{ל.} כיון דחייב וקראת לשבת עונג במקום עונג שם התה קריאה ולא נטה בין דחייב' אנו לקדש את השבת בגיןתו יקדש עיפוי שאין שם סעודה אלא ודאי יקדש במקום סעודה ובן הלכה.

כתב ג) רבינו סעדיה גאון צרך לאכול בליל שבתות אחר קידוש אפי' בית ואמ' לאו לא יצא ידי קדוש.

סביר טינה הני טיל מבית לבית אבל ממקום למקום בחד ביתה לא אמר להו רב ענן בר תחליפא וממן סניאין היה קיומה דשבואל ונחיתת מאינרא לאירועה והדר מקדש.

והכי אמר ד) [מר רב] שר שלום גאון היבא דקדוש בימותיו וביע לסייע לחצר לטעו אם רואה טקומו הרائع פוחר, כדכא אמרין ח), ב') חבורות שהו אוכלות בבית אחד בזעם שפקחת רואן אילו את אילו הרוי אילו מצטרפין ליזמן, שכון שרואין זה את זה נעשו במקומות אחד ומחבורה ז) אחת ומטרפין. אף כאן בשחואו יושב בדצער ורואה את מקומו ו) נעשה במקומות אחד ואני דומה במנינה לפינה, ואם אינו רואה את מקוםו נעשה במנינה לפינה ואפרה.

ונשאל ח) מר רב דהאי היה דאמר שמול אין קידוש אלא במקום סעודה בערכות שלוחן לפת ומכשורה או כל מני פאבל, וכבר מקדש

א) האשלמי המוקף מכיר א'ב. בהגנות דם, אוט ר'; טיט דכתייב וקראת לשבת עונג במקומות שקרה שם עונג (ריב); דכתייב וקראת לשבת עונג במקומות שקרה קרא לשבת, כלמה, קרייה דקידוש שטח ההא עונג וסדרת הוז (רטב); דיזה: אף ידי קידוש לא יגען; במדרש: במקומות קריית קידוש שטח ההא עונג (העטורי חיב ניב עמי נ' ומחזרות ר' סא"ר ונמה קל"א ע"ב); וטעמא דשומאול בירוש) מפרש מישום וקראת לשבת עונג במקומות העונג שטח ההא קריית השבת קידוש הווים (המניג כיה ע"א). ועי' עוד לפקן 98. ב) שערת ס"י קירה ויעיש (ב) שורית הריבביה ח'יא ס' תל"ד; ח'יא ואריאס ס' סיח (וגם בהאנור ס"י שעיה); גאי הים. (ג) שורית הריבביה ס"י סיח). ועי' ח'יא ס"י ייבוב; כלבו בסוף החצר בתוך הטויה: לבל פלוני "תשוכות הריבביה ס"י סיח". ועי' ח'יא ס"י ייבוב; כלבו בסוף החצר בתוך הטויה: ד) הג אספכיא ר' ריעג ח'יא צד י"א. ועי' ר' לוי גינזבורג גנוי שבספר ח'יא 119 אוט ס"ת. (ה) הג אספכיא צד 120; ר' ריעג גיאת ח'יא צד י"ז; ס' העתים 199; טבח"ל האשלט ס"י ע' והקבר ס"י ייח בשם: תשוכות הנගוינס ובסגנון עכשו. ותဟא בפ"ל, שבת פ"ל הלכת ח' ביש: פ"ר הנגוניס. ובאיות ח'יא פ"ג עמ' ג' אוט י"ב בשם: י"ש מן הנגוניס. ובהעשרה ח'ב ד' לוב נ"ב סוף עט' נ' ותחדות ר' פאר יונגה קל"א ע"ב; ואמרדו רבבותא י' ובספרה ס"י ריעג; ורב ש"ר שלום כתוב כל ומן שראה מקומו פטור א"מ פcrit לחדשה. (ח) ברכות כ'. (1) ובספרה (העתים) ג) מכאן עד ניצה הבה, העתים חסר. ולמן פעה היטול בהגנתו שם. (ח) העתים 6-195.

אווצר הנגוניס, פסחים -- התשובות 7.

מצות
נובלת
שמעוני
מן מדע
א' אלא
זה ובין
דולמא
לאברולו
זרורא על
היא או
וד' סכני
ד' קידושא
במקומות
נכ' טכאנ
ב' גברונאי
ויכלו נבל
ה' גרב ואחרין

לה' שמיות
ו' ולהבדיל
ביבחו ברי
צ'א אם חור
ד' בהוספה:
סופק ערד
הווא קידושא
ז' האי אבר
אי שאם אין
; סדריע ד'
; עיתום 8/1771;
; בין טומרא� ז'
; כה: משום
; כ' לדשוי צ'א
; ח' ושייעו

כתבו א) הגאנזים
כל סעודתו אלא אעילו אבל ו'
קורויש וונדר סעודה במקוב
ונשאל ב) טבר

בנה נא כי היה מקדש
מהעקרא שרגנא ובקידושה
נרכ ליליו שבת או פיר ע
אוอาท' טעמא אתרינא.
זה השיב. כך ראי
ראטראן רב הונא סבר
אחר אשר קידש בכחיה
באויה ופינן לו בנדדו ל
שלא החשב לעצמו את ה^ז
למדנו שהוא סבר שאן
דעתו לא יכול בתושך אחד
לו ובכבוד אשר לא נתה
בטוקום סעודה. וכן רבה
אכלו כאן בשיעור מהו ?

בטוקום סעודה היה ואם
חתיבש רעחסם לקבוע ס
ליבך טי שאן לו נר או
[ועליה לו הקודש] אם
שים לבנה שפוער לאורה
אין קידוש עולח לו עד ע
והכי י) אמר גז

חו פרתא דנהורה דשרג
משתניש לההוא נהורה
לכתוב לההוא דשרגא ול
הכלא [או סירחא] ליתב
רב טרא לרב אהא ברוד

א) בואית ס"ר ריעיג.
קידוש צד ויא. וראציתה גם
"השוו לבערים תשובה איזו
העבור היב ז' ליבור ניב (נ'
ד) ריגיג שם צד ויא.
סוי סיג: לרב נטרונאי. ומזה
גמי. אך בקצתה. ח) בואית

איןש בכיה לא כהרי שרגא ומקום סעודת במקום אחר ומייחדי ליה, במקום אחר
דמי ולא צריך למיטעם מידי או שני סקומות דמי וצריך קרויש. והבדלה
צורך מקום סעודה או לא.

והשיב א) סעודה זו וראי עירית שלוחן ב(ל)פת וטכשורייה ולא (ל)בר
אחר. ובזמן שהנרב בבית זה ומקום סעודה בבית אחר והנרב
נדאה במקומות סעודה אם אורחה של נר מגע לשם להשתטטש
בזו ודעתו סיושת עליו לאכול לאור הנר עלי' שהוא במקומות
אחר מקדש שם ושפיר דמי, אבל אם אין שם הנר נראה
ואין אורחה מגע להשתטטש בו אין שם סעודה ואין שם
קידוש, אבל הבדלה אינה צריכה מקום סעודה.

דאמר אבוי כי הוניא כי מר כי היה מקדש אמר לן טעמו מידי
דילמא אדאוליתו לאושפיזא מתעקרא לכו שרגנא ולא מקדש לכו בבית
אכילה ובקידושה דחכא לא נפקתו דין קידוש אלא במקומות סעודה ?

בתב ב) רב [שר] שלום זיל דיבזא אדם וכינוין ה) דין קידוש אלא במקומות
בקידוש שלא במקומות סעודה אם טעם שום דבר אחר וחוזר לסקטו שקידש שם
מושט בראמר טעמו כדי, ורואק' להם אבל יטטעס טוטר ואס לאו אסורה,
שר שלום זיל.

רנא שאלו ה) מקמיה רב נטרונאי רוש מתיבטה הא דאמור רבנן בגין
דקדרש בעי מטעם מידי דילמא מיתעקרא שרגנא, דוקא נהמא או אפילו פרו
ואטר הכנן משמע דוקא נהמא דאמר שמואל אין קידוש אלא במקומות
סעודה. ואף [רב הונא סבר אין קידוש אלא במקומות סעודה ואף] רבא סבר אין
קידוש אלא במקומות סעודת, וכל סעודה נהמא היא.

רנב ועוד ז) שאלין מקמיה [רב נטרונאי ריש מתיבטה] מאן דעתה ליה שרגנא

ככיתיה ובעי ליטול בחזרה כי טקritis להרי שרגנא בעי טעם מידי או לא.
ואמר הכנן פרשו רבנן פאי רכתי ובודכתה ט) ודקדרש אינש
ה ח ט מתבעי למכיר רישפא
וקראת לשבח עונג במקומות שקראת לשבח שם
לקויאוין אין קידוש אלא במקומות
לייהו עונג ח) מכאן אמי שאין קידוש אלא
בעונג במקומות קראת שם סכין
במקומות סעודה והיכא דקדרש התחם טרבעי ליה
שם תהא עונג שבת.
לטעם אומצא.

א) מכאן עד: ובזמן גס ברוציג היה צד ז' בשם: רב האיי. ב) העחים 109. ג) ח'ג
ה) קידוש והבדלה והציג אספמיא 44 מוסיף בגין: דכתיב וקראת לשבח עונג במקומות שקראת לשבח
שם יהו עונג. ד) איך היה סיג עטוד ג' אות יי'. ה) המהיג כיה. אהת שיין. ו) הציג
אספמיא 120; ח'ג ס"י צ' ; כי' סימונן ס"י דלא. וכי' קמברודג' ס"י י"ט. ז) הציג אספמיא שם
ה) ווילוף בעמא בחלסוד ירושלמי בטקייא מלא וקראת לשבח עונג במקומות ש
תחא קראת הים סיכון שאין קידוש אלא במקומות סעודה (מוחיא 86). ט) חז"ר היב 10. י)

מבחן נקבע בקידוש טהרה דעם ה'ג' למילון ציון, ומול ל' נס מהר ק' סיילן כסעם סם,atum מען מינ' נצליין דקמי צוס: (2) אם איןנו נזהנה עמהם. רק יתיר על [**פערן קטן** פשר' יט] כל גלחת סאנטיין חי' מלך מווילן ספייר, רק כדרכ שארו קוֹם, כגון

קידושים וכינויה גן, מילס מווילם ציג'רין, וכמיכללי פטפחים לא, [ו] כמכ סקס, ונעשות ון גרכטם סטמוניאן גלומנשא פטיטומן דלקטונג, דס'יוו זרכטם קלטום, וככמו קן מילס סטמוניאן שטיגט מלוטס פטנטם ון ניל עטטה גרכטס נילס נטייינו, דליךן ריק נוואר פרי וגפטן סטול פותה כנוו גרכט סטיין סטאלין, יוכן לאסז'ויהן, כיין סאקו עטטו מיט הולכל, עכל', ומפעוט קהלותו הרהיניאן צווארה גראנדז'ה ייל האטס

עדות ז אפילו אבל דבר
ביה יצא ידי קדוש במקום

ומולדת, הילג כמו סכתה כ"ז ("נמענו קמה דיז ומא"ג נסח סכת טול נסחן חילוקים בדבון לנו ינץ' לסס טומולו". ואלטוטס (עמ"ז) במכה ר' הילג וזה, כיוון לדקסטולס סיל' חונס נקייזט, דהה' גראן לאסיטים בדרכן לסס פטומיל. ועל דרכן נלה' נמל דלון קרבול' חוכ' צו' גלון הילג מנות, וכן דרכם זופר סאטמקרעס עירטס מונס וחין סס גראט' הילג קוט' מל' מקוט' הילג קוט' מל' מוצס מונס, הילג כדי' ר' סס ממס' סטמאנען הילג גראן גראט'ן, דנדיחת נסיקין [רפסח], הילג ען כו' וזה, רק' קקיזוט גראן לאסיטים בס. וכן מסען קוֹף פלק' וילטונו דען כל פיס' יט' חייז' האטול מיל': (ד) "שדייב' עזריו ברבדה." כנמא צטוענס סוט צל' קודזט, ומוצס ספי פמקון דצמילס בדבנה סל' ר' הילג ר' הילג קיעו, פקיליכס קיעו, הילג נראטה לארקונס הילגון כל טאטו' קיעו.

¹⁶ במאמרם של דוד ורנר וישראל גוטמן, "הסימן המלטינאי כטבילה", *הארון*, יי' (1985), עמ' 100–101.

三七四

• 100

בצ'רנובול הרים נסיגי קס"י עוצבן ד"ה ובשכונת, והמחזיה בדור השני רודינה הרובנה, הא נסיגי
לפ' ליל ציון קס"י עוצבן ד"ה ורשות. (אנו פקחן על התה במלון לודז'ן הונז'ינז'י)

עמור קג סוף סקסטון). וסעולם
הה יומקף": ז"ק דוש
ענישת מותר נקדח, דילפין
בק וכו'.⁽³⁾ ולט רלה נגמרה

ב' (א) יבול אדם ז' ל-
שאינו אובל עמהם
אף על נב' דכברמת חוי
ג' (ב) אם איןנו נהנה עמהם
או חובה לקידוש הווים
וציירם אף על פי שאינו ז' ל-
יס' (ג) נספחים נצקם מ-
עיניהם יודעים ' ואם עדין ז'
וועם עמהם שאסור לו
טוטן.

(ד) ח' שחירב עלין י' ב'

ויהל צמכוונו, ייְהֹר, כן טו צה
שכמ' פ"ק [ג] מעס סח עטנו כל-
לאחריהם. מכוב שטולע שכט זט
מלכמייך וויל' [זטט, ב, ס] וטכטול
יראך השנא נט, [ג] לך' עט עט תמו'ן
[ג] חטן קידושים, גדו'ן וקונן ט
עין סוף טימן ק"י' [פ"ט ע"ז]
כמב כו' עטלו'ן וטקו'ן ק"ק
ח' שחוויך נ'ז'ו'ן ברבבה. פיל'
[ג] טטטה וטשיעתי, טטיב' נ'צ'
תלהוינה, וכן מסטע נפקחים
ק' ה' [ג] ע' [ג], [ג] ק' מטנו'ן שתוקנים
כל' ד' ורצע' יומן, שטמו'ן
שכנקת, וטפיו'ן טשי ה' י' מ'ו'
קידוש:

שכונת תושביה
שCOND, הרו' זה מקרים טעונים, עלי' שאנו עוזר במקום סעודה בשעת הקידוש.
ולכן והן קידוש בתה הכהנים מפני האורתודוקסים האוכלים בחומר שוכנים לבייהם
הכהנים, והוואליאן יוכלים לשומרה קידוש בבית ההנחתה באיזו מקום ואוכלים
שם היה והוא קידוש במקום טהורה, כן כהב בצל ההשלמה (זאתה ג', וכן
נזכר בהשפט טהלה לההייה', ע"ש) (עיין בטעון ציקן ק' סי' א' ובווערטש
שבה סטמן רוטשטייך'). ולפי זה ציריך לומד וזה שבוחן ברויער ורדרר שיטה
שי מתקיימת בטהרה, והוא שום הוא בטהרה אחד איפוא' במקום שורונה
לאוכל והוך מקרים הקידוש, שאיפוא' באיזו בית לא היה יכול לשמשו,

6-1667-2000-00000000

[ג] [בשיער ח' יב' אדר.] חוספות שם (סמלים כ', ב') ד"ה ידי קדוש', מהן דאכפרת
שם לאן לאירוע אוורורין, מבססם אמר רבנן תען הוה מקודש.
[ד'] [בשיער ח' יב' אדר.] שם (שם השם שם, ב') פון ולהבות היהו ר' כ' ור' ספקנא,
ונבתקנא, נשבה לעיל' [ג'] (שם) והוא ברכות פ' ר' כ' [י'] [בשיער ח' בתו התאניך.] שם (סמלים ע', א') טעמו בדין

הנפקה ב-1990

11
Issachar Bartsch ben Tanhum, 1779-1855

ספר

משה רב

בו מהובר נכבדות, מעשה ידי צדיק,
וכל מעוזות איש אשר רוח אלדים בו,
הלוחות והעדות, יסוד עולם ומילואו, גאון ישראל ופלאג
שמו הנורול מחולל ומקודש ממורה שמש עד מבואו,

**רבינו הנדול מרנא ורבנה
אליהו חמידא קדישא וללה"ה**

בקק וולנא ע"א הרוחה משבן קרשוקית מועוד
וישם שב רוחו אל האלים וכשה שמעו הוה והארן האירה מבבוז
עד יעמוד לקין הימין ויספו ענויים שמה ואת ישרים פה

טעה אערוף וארון לעמצעם של פערת ר' יהונתן קצין

ערוך ומסודר מחדש

תמל' נול'

ליקוטי הנרא

האלאם וסקנות בלבך רשות בבאלא הענין רוחך האלה, ופער נול' תולעך.

קובץ מפרשים

חבור האלטנט נול' ורשות סבבון על פער נול' גאנז רבי.

ערכטס וסנודס פלטס עפער הענין רוחך

מקורות וביאורים

לעדי לנדער לך ר' שפת האלאם והענין רוחך האלה.

בל פלא נסכתה זרבוב הענין רוחך

שנת התשכטם לפער פעריך דודסן תביבא

Abraham ben Mordecai, ha-Levi, 17th/18th cent.

(14)

שאלות ותשובות

גינת זרדים

לרבינו אברהם הלוי זצ"ל

מנדולי רבני ארץ מצרים

כרך ראשון

אורה חייט

יוצא לאור במחודרת חדשה ומתוקנת
עם מקורות, ציונים והערות
תשובות חדשות ומפתחות

מאתי
עה פנהט עופריה
בלאמו"ר הרה"ג דוד עופריה שליט"א

יוצא לאור על ידי
מכון לחוצאת ספרים וכתבי יד
שע"ז בית מדרש נבוה
ישמח לב - תורה משחה
ירושלים תשנ"א לפ"ק

ולדדים

במחולקת, דבר ו/or יוחנן טוביין דיש קידוש שלא מקום סעודה, וא"כ בקדוש היום וקיל טובה המקל כרב ו/or לא הפסיד, ולא לנו לומר לסמור ע"ז לעשות מעשה לתחילה, רק ששבעת הדחק ובשביל כבוד הרבים יש לסמור על טעם זה להקל, וכן למותות ביד הרבים שעושים כן, והנלע"ד כתบทני.

סימן י"ג

אם שרי לסתן בשבת יין שיש בו יותשים ע"י שניים.

שאלה: מהו לנין יין שיש בו יותשים וחומץ שיש בו חולעים בשבת ע"י شيء שניינו בסינון כגון ע"י סודרין או כפיפה.

תשובה. הב"י בא"ח סוט"ט מסיק זמיiri רבעיד ולא אפשר למשתיה הכי דאסור לנינו אפי' בסודרין וככיפפה מצירת דהייך דרכ' שניי, והעמיד גם דברי הטור וסבירן למסקנת המפרשים ז"ל, וכפ"ז יין וחומץ זה לית להו תקננתא משום דאי' לשתוון بلا סינון מפני יותשן ותולען שבתנן דקפדי בהכי, אם מפני איסטננסות אם מפני האיסור. אמנם לפי שראיתו שהעולם נהנו להקל בזה ראוי לבקש טעם למנגה. ונלע"ד דעת הב"י העמיד דבריו הטור במסקנת שאור מפרשים שלא יחולוק עליהם, מ"מ פשיטה דמיילתה מוכחה שפיר וחולוק בזה, שמרת אפי' בין עכו"ם בין דהייך ע"י שניינו. גם בש"ז על הר מתניתין דנותני מים ע"ג שמרם, כתוב דשר פוסקים מתירין לנין משקין ויין עכו"ם לתוכן סודרין וככיפפה, וככון דאי' פלוגתא בדבר ראו העולם לסמור על המקילן משום עונג שבת, כדה קילו גבי הטמנת חמץ טעם עונג שבת, כיון דע"י שניינו וסודרין לא אמר ליידי איסור תורה, שאין איסור בדור אלא כי משמר באורתיה במשמרת. מה גס וחוזין דמנהג דעלמא שלא לסמן בסודר כי אורחותה, דמדינה מותר לחת הסודר על פי הטע וקהערה רק שלא יעשה בה גומה, אע"פ שכשופcin עלי' את הין הוא מכבד על הסודר ושוקע ונעשה בו גומה, מ"מ לא ראיינו מי שעשה כן, רק גנותין הסודר על פי הכב או החביב ושובפין להתקין הכות או הקערה רהשתה הווי שניינו גועל, וכל כי הא שניינו גדול נראתה שאפי' האוסרים לנין יין עכו"ם, כל כי הא ש"ד, זה נ"ל לתקין המנהג, מה גם דיש להם פוסקים שמתירין בזה לגמרי. לכן אין למותות בזה כלל, והנלע"ד כתบทני.

סימן י"ד

על מש"ג מהריך"ש בטה"ה/ להתייר התורויזיק
שנושין במצדרים ל貝"ה הומי הגבורין בשבת.

כתב מהריך"ש בהגותו טור או"ח בהיל' שבת סוט"ט ש"ט דין ט"ז וז"ל, מכאן נראה לי להתייר התורויזיק שעושים

עראי אלא שם קבוע, עכ"ל. הרי דASHCACHN ומפני דבקיעותה דשבת עדרף טפי סבור תלמודא למייר וקבעה ואפי' בדבר שלא נגמרה מלאכתו, משא"כ בשאר הוי דבריהם וקביעותיהם לא חשיב כ"כ, לפיכך לא קבוע מיהא אלא בדבר שנגמרה מלאכתו, א"כ אףenan נמי נימה דכotta, דכון דהשבת חשובה כ"כ דבקיעותה דהיא קביעות אפי' בדבר שלא נגמרה מלאכתו, נילף מינה לפט הבא בכתני ונימא דעונג דאכילת שבת משוייא ליה למוציא כמורה, ויהיה צרייך לברך עלי' ברכת המוציא. מ"מ אפי' שדין זה היה שומר למשכלא עדין היה מקום להחות לדוחין מעיקרה, דשאני עראי וקבע דמעשרות דהוי באיכות בלבד, מן העראי והקבע רגבי פט הבא בכתני, והו דמייר כשייעור הפט בין שיאכלנו ורך קבוע או דרך עראי, מה גם דבמסקנה לא קיל"ז הכי, דבסיוף דהך עניינה אמרין בגמ' כי אתה רבנן א"ר יהוחן אחד שבת ואחד תרומות ואחד חצץ ואחד מכך כוון אין קובען אלא בדבר שנגמרה מלאכתן, וא"כ השטה דלא אשכחן שום עדיפותא לקביעותא דשבת יותר מאשר הששה דברים, מנא לן להוליד ולומר שייהיה בה עדיפות יתרה על שאור הוי דברים שתගרים עדיפותה לברך המוציא על פט הבא בכתני, אלא לא שנייה היא, ונניח לה במקומה שחשיבות השבת הוא דזקא לעין הטבל בלבד, והנלע"ד כתบทני.

סימן י"ה

**אם אוכל מני מגדים אחר הקודוז
אי חטיב קידוש במקומות טעודה.**

← כתוב ריא"ז על ההלכות ר"פ עובי פסחים, שאם אוכל מני מגדים אחר הקידוש חשוב שפיר קידוש במקומות טעודה, לפי של טעודה שבת חסיבא היא, ואפי' טעודה עראי טעודה קבוע היא ונחשבת בשבת. והשתא תמה דכתיבנא לעיל דלאו לכל מיל' אמרין דטעודה שבת חסיבא קבוע, רק לעין מעשר בלבד, מיליא נדחו דברי ריא"ז, (והיינו) [וריני] במה שהקהל הגאנטס דבכוס יין ובטעימת לחם חסיבא קביעות טעודה, לא להוטס' קROLא על קולותם. ונדברי הגאנטס יש לדיק דלא מהני להכוי אלא לחם גמור לא פט בכתני, וכן ממשע דברי החותס' שכתו' ר"פ ע"פ [ק"א ע"א ד"ה טיעמו מדין], דהה דעתית מידי דהניא לקידוש הווי טעימת לחם, כדאמרין בפ"ג דשבועות דף כ"ב אמרוי אינשי ליטעום מידי ואולי ואכלו ושותו כו', ומסתמא כשאדם מomin את חבשו על קביעות לחם גמור הוא מומינו, מ"מ כיון שהגאנטס הקלו בשתיית כוס יין, מסבירה יש לנו לומר שלא גרע פט בכתני מכוון יין. מיהו בקידוש היום דקל טoba מקידוש הלילה נראת שאין להחמיר בו גי'כ לעין שייהה קידוש במקומות טעודה, ומצענו שהרואב"ד מקל בו לטעם קוזם קידוש בדיאטה [בפ"ט] מה"ש [ה"ח], ותו דיעקר הך מילאה שניה

ו. ועיין בס' שבלי הלקט השלם סדר הח' הסוכות ס' שר'ם (דף ק"ז) ע"א בנדפס) כתוב ז"ל, וכל שבת קרויה עראי, ובכתב הדר' אביגדור כהן צדק זכייל בחשובתו דאכילת עראי דשבת וו"ט ואפי' שבת חשובה קבוע וזהויל וארdem קבוע סעדתו על חיזין], ע"כ. ועריע' ברבי יוסף בס' קפ"ה, כאמור מרדי תרל"ט, וווע"ע לךן ס' י"ב.

במחשית Starzettel, Moses.

מורעדים רזמנבים

השלם

כולל

חידושים, ביאורים, הערות וליקוטים בענייני חג הפסח
ושיעורים על מסכתא פסחים

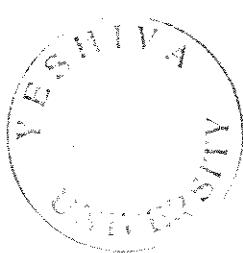
חלק שלישי

שיעורים על מסכתא פטוחים,
וענני ליל סדר, מצה, וחמצץ

מאת

משה שטרנבוֹר

בן ונצר לבינו הגראי זצ"ל
ה"מ דהכלל בראש העק"ן

הרצאה שביתה

פעיה"ק ירושלים תובב"א
שנת תשכ"ט לפ"ק

זומניים

חג הפסח סימן רב

פְּרִיעָדִים

קד

ודמיו דהבדלה שבבדיל כל השבע ע"ש, וקשה מה הדמיון הלווא בהבדלה שיטת הרא"ש בפ"ג דברכות ועוד פוסקים שאחר מוציאי שבת בגדר חשלומיין לאחר מוציאי שבת, ובקידוש ביום אם לא קידש בלילה נראה שהחיה מות' מז' מז' קדשות היום שלא קידש עדין ולא בגדר חשלומיין כלל וא"כ היא נדמה הבדלה שאינו אלא חשלומיין לקידוש סיטוד חיובת כל השבת, וא"כ נראה שבקידוש גמ' יוצאי כבר בתפלת, ועי"כ טירוי דיבא כבר עיקר מצות קידוש מה"ת ועל הocus רק דרבנן ומוצאה מדרבנן בלילה, האם לא קידש או מקדש ביום להשלומיין, ושפיר מזמה להבדלה שהדרין ג"כ הכל להרא"ש, ולפי זה הא דאיתו החם בסוגיא דלא מתחן בקידושים עד לאחר חביבא מצות בשעתה, היינו דלמהר אינו אלא חשלומיין ואנן לו שבר דבוננו וכדריאתא ביריש פ"ד דרבנות (ולא כרשב"ט שם דומהה להקטורת אימוריים), ולשיטת הרמב"ם וש"ע שום במז' מקדש ביום הלווא גם בהבדלה ס"ל שעיקר הזמן כן וא"ש הדמיון, אבל להרא"ש שהבדלה בגדר חשלומיין לע"ד ראייה מתגמרא שיזצאי בתפלת ולמהר חשלומיין כמ"ש.

בראשונה דאוריתא בלבד ואחר כך מדרבנן עם הרכות דוקא, וכן גמי אולי הדינר לצאת תרי פעמים דוקא מצות קידוש בחפלת דאוריתא ואחר כך מדרבנן עוד פעם על כסוס דוקא, ולדרבננו לעיל אولي גם למא"ד מה"ת מצות קידוש בcomes, מדרבנן מקדש גמי בחפלת שיש לכ"ע גם בלילה בוט מדרוריתא, ועי"כ ראוי להנוש שתרמורת, החתם סופר" בכלليل שבת לכוכן בחפלת שאינו רוחץ עצה עכשוי מצות קידוש שאמ' הידור לצאת כבר בחפלת מצות קידוש מכוכן לצאת, ואם איינו הדרור איינו רוחץ אז לצאת, אבל יותר נראה להטוטם ולכוון לקיים המזות כפי חכםינו ז"ל, וכן אם לא העתם יוצא בתפלת חותמת קידוש, רצונו לצאת בתקנתם וא"ש (ובארתוי במק"א שהוכרה יציאת מזדים בקידוש יוצא במה שנסמן רק"ש לרשות ויאמר).

ואחר שבאורתי כי' הבאתי גם ראייה מהגמרא כאן בעברית פסחים שלא לנוהג כרבינו החתם סופר" צ"ל לחון דוקא שלא לצאת מצות קידוש בתפלת, דלהלן (קה) מיבעה לנוumi שלא קידש בלילה אם מקדש ביום, ומסקנן דמקדש

סימן ר מג

גדר חותמת קידוש ביום ובמקומות טעונה

מקשת און הכי גמי ברכת המוציא מנהני אז בקידוש, ולפנוי האי קידוש ביום י"ט אcor טעם ומאי מקשה על הרמב"ם. וביזהר מוציאי עיקר קשיית הראב"ד מנילה דבאים מנהני קידוש בפת, והוא איז שום היכר בשקבdash ביום בת ש אין בום שום גוטה לקידוש רק אמר המוציא לחם מן הארץ מרוגיל ומונלה לראב"ד דמעועל עין בעמ"מ כאן, וכן מה שחותסף דקידוש ביום אסמכתא תמורה מה כוונתו והוא גם הרמב"ם ס"ל הכה, וגם למזה נדחק ומסיק דמיורי בלא קידש בלילה דאו יש מזות קידוש ביום, ולא פריש בפסיות כבל הפסוקים דמיורי בכל גוננו ויש כאן אסמכתא לעיקר מזות קידוש ביום ובע"ב.

ולעל"ד נראה לפארט כוונת הראב"ד, דביסודות חיוב קידוש בשבת ע"תקה אפני והי ענייניות: ראשית מקדש הום בפה של קידוש שבת, ובזה איז מקום לדבש עוד פעם ביום שכבר קידוש וועמה, ורק בכוניות שבת אף שקדוש מאיליה נזונה לקידוש בתה, אבל מאחר שקידוש לא שייך קידושה אחר קידושה שאין חילוק בין עצם רזות השבת דיטום ולילית, אבל חיוב קידוש לפני הסעודה ביום מיטעם אחר, שאם מקדש בין לפנוי אסמכר" עכ"ל, ודבריו תמהותין, ראשית מה שפירש שבבר קידש הום בכוניותה תמורה דינה מקשה וזה גם הרמב"ם מודה כן, רק לדעומו מתויבין מדרבנן לקידש ביום, ושפיר י"ט אcor טעימה לפניה, וכן מה שתמה אל"ז בא לקידש על פת מי לא מקדש ומחשב המוציא במקומות ברכת הין ויאכל, וקצתה מא

בפתחים קה "זכור את יום השבת לקידשו זכרתו על היום בכוניטה, אין לי אלא בלילה ביום מגן ת"ל זכור את יום השבת, ביום מא"ר מברך אמר רב יונהה בואה פ"ז הagen" ע"ש, והוא המקור לחזיב קידוש ביום השבת, והיינו שפטוק הרמב"ם פרק פ"ט דצbatch (הלהקה י) "ומזות להברך על חין ביום השבת קודם שישudo צדקה שנייה וזה הוא הגרא א קידונה הרבה, מברך בורה פרי הagen בלבד ושותה ואחר כך יטול ידיו ויטעה, ואסור לו לאדם שיטועם כלום קודם שקידש. וגם קידוש זה לא יהיה אלא במקום סעודה" עכ"ל.

וזדרבי הראב"ד ז"ל בחזי ראישי אם מסבירה אמרה לא סבר הראב"ד ז"ל בתשנות תמהותין בזירות ז"ל כתוב מימי סברא פחוותה מאו, ולפי שקראותו קידושה דרבא יצא לה, ואינו כולם שכבר נתקדש היום בכוניותו על הין קודם שיטועם ואלו בא לקידש על הפת מי לא מקדש ומחשב המוציא במקומות ברכת הין ויאכל, וכשדרשו אין לי אלא בלילה ביום מנין ת"ל את יום אסמכתא הוא דעתך קידושא בליליא בתחום מדכחים את יום ולא כתיב ביום, א"ג דאי לא קידש בליליא קידש הום בכוניותו תמורה דינה מקשה וזה גם הרמב"ם מודה כן, רק לדעומו מתויבין מדרבנן לקידש ביום, ושפיר י"ט אcor טעימה לפניה, וכן מה שתמה אל"ז בא לקידש על פת מי לא מקדש ומחשב המוציא במקומות ברכת הין ויאכל, וקצתה מא

אמנון קשת הדתינה בסעודה שנייה, אבל לפ' וזה דחויב קידוש ביום מנגני הסעודה, לעומת בסעודה שלישית אין חיזוב קידוש, שהחאה ניכרת כבוד שבת גם בסעודה זו, ובשלמא לפ' שיטת הפסוקים שאין חיב פט בסעודה שלישית הוי לא בעינן או סעודה תשובה, "א"ש דהוא הדין דלא בעיןן או קידוש, אבל להרבה פוסקים בעיןן גם בסעודה שלישית פט דוקא, ובΚת' לכה לא בעיןן קידוש.

ללו"ד נראה דחיהב סעודת שבת בפתח מפני עוגן שבת
ומפני דכתיב ג"פ ביום, אבל מסתברא שמדובר עוגן
חוור טרי במה שאוכל פעם ביום סעודה חזותה, ואין חיוב
אלטנטע עוגן בטפי, אבל בעינן בשבת י' סעודות דכתיב בקרא
ג"פ ביום וכמכוואר בשבת (ק"ז) ולכן בעינן בזית או כביבה
היא ג"פ ביום, ושפיר לא שיריך להזכיר בסעודה שלישית קידוש,
לא בעינן או סעודת החזותה מטעם עוגן רק מדבריב ג"פ
יום כמ"ש, ולכן לא בעינן או קידוש לפניה כלל (וכן באמת
ממנוג שלא לחתungan בהסעודה או בבשר ויין וכדומה שאין
החייב או מודיע עוגן כמ"ש).

בגיטור גראה דבר חדש בביואר שיטת הפוסקים שבסודו שלישית לא צריך פת, ותמהו במוט' בברכו (מפ': גא יפלין חיב' ג' סעודות מרכתייב ג' פ' ביום, ומגין לחלק בסודה שלישית דקה לא צריך פת, ועוד הקשו דבכחות נבוי אשרה אשתו מוכחה לכל הסעודות שווין וא' בעין פת ג' ש', ולע' גראה דאין הכליביינן ג' פ' ביום, ועוד הקשו דסודת פת יוואס, לכ' ע' בעין סודת בת דוקא מדכתיב ג' פ' ביום במן, אבל האמת שבמן שאנו דבמאzo בו כל מני טעם והתענגנו בו שפדר הייביך ג' פ' ביום, אבל לדיזין כיאדם אבל בצהרים סודת השובח ואינו רעב לשבע עכשויי בסודת פת, לא ייבית התורה אותו כת' ג' אם איןנו מתענג בכך, זה הו שפירושו לאשונים דעתיאן ג' נמי סודת שלישית במזונות או אפילו יידירות אם איןנו תאב לפת, אבל מי שתאב לפת ומתענג עכשין נז' חיב' מורייאן לכ' ע' בטבעה שלישית מטעם ענו בדכתיב ג' פ' ביום, וא' הסוגיא דבכחות שהבעל מצידו מהויב לתה לה כדי ג' סעודות, כיון שאם מתענג בכך בחזיות בך מדינה לכ' ע' כמ' ש', ומ' מ' כיון שבצעם אין ייוב ואם אין מתענגין בפת רק בדבר אחר נמי מועל, אין ייב להזוז אם שכח להזכיר שבת בברכת המזון בסודת שלישית שבצעם אין הפת או חיב' כל כמ' ש' ודז'ק היט בות. ע' אמר שהרמב"ם פרק לדשבת (הלכה י') פוסק ,,איכילת בשיר ושתיתין יין בשבת עוגן הוא לו והוא שהיתה ידו נשונת, ואסור לקבוע סודת על היין בשבת ונימיט טובים שעת בית המדרש, אלא רק היה מנגן הגדייקום לאשננות תחלפל אדם בשבת שרירית ומוסוף בבית הכנסת ויבוא לביתו טעודה טעודה שנייה וולד' לבית 'המדרשה' יקרה וישראל עד מנהה ויתחלפל מנהה ואחר רק יקבע סודת שלישית על היין אכל ויזמתה עד מזאצ'י שח' ע' י"ג. וכטבורה (רכ' א') משלמו

חויב קידוש ביום השבת מטעמם בכורו היום, ולא בגין קידוש
כבההמול בכנסות, וכך עיקרה ללבוד סעודת היום כמ"ז,
ומאותה לפני הסעודת דוקא ליתוי חסונה וניכרת טפי.

ומעתה יבואר קושיית הראב"ד, בדשלמה בלילו נזרך קידוש לקדש תום בכניטתו שפיר עיקר החיוב חל מידי בכניטה ואסור לטעום קודם שיכבר חל עליו מזות קידוש ביבון וודקה, אבל ביום יסוד החיוב משום הסעודה בעין שתהא ניכור שהסעודה לכבוד שבת דוקא ולבן מקדש על היין בפנית, לא"כ בלה נאסר טיעינה, והלא שורש החיוב רק בסעודת דוקא, וא"כ היה נאסר טיעינה שאין עליה חיקוק קידוש שאינה סעודה כלל, והוא השגתו גראב"ד על הרכבתם שאסור ביום טיעינה לפני הקידוש לפני הסעודה ודוק היטב כי נוכן הוא.

ולמה שתהה עוד דבריהם יוצא בברכת המוציא לאורה
בכונתו שהרמב"ם פוסק לעיל (להלן י) שם פת חשב
לו מיין מקדש על פת כלול שבת, והראב"ד שתיק ואינו מישיג
ודמסיכים לו בהאי דינא, וא"כ ביום החسب גמ' אם פת החביב
לו יותר מיין יש לומר שאון חיבך כלל להוציאין יין לכבוד
חווים שפת החביב לו טפי ומטענו במת' יותר מביבין, וא"כ בחג
לשיטוט הראב"ד בעצם סעודהו במת' דעתכשו החביב עליו
הצעודה כבר חסובה, ושפיר סובר שאון לאסור ביום טעימתה
טפוני הקידוש, שעיקר חובבו רק להוציאף בכבוד סעודת שבת,
אם פת החביב לו מיין אין יותר להוציאף כלום, ובעצם סעודהו
ובלהם מענה מכיון מצחו כמ"ע, וא"כ פטישא שאון
לאסור פאו טעימה לפני קידוש שאינו חיבך ביום כל תמדר,
ויסוד מצווה בטסודה ודוקא ולא שייר לאסור טעימה כלל.

מעתה אודק המ"מ שכאן אין היכר, ולכך לא כוארה לא מהני קידוש ביום שבת, אבל דעת הרא"ד שאין גדר חיזב קידוש ביום כבלילה כלל, שיסודה רק שם יין החיב ווסוף לפניו חסודה יין לכבוד החיים, ואם לא חביב לו אין גורוך בקידוש כלל, רק בעצם סעודתו בפתח יצאת, ואולי קרינן לה קידושא רבא שחויבו רק להוסוף בכבוד סעודת החיים שחתאה סעודת גדולה והשיבות ולא בעצם הקידוש דין יומן נזקן לרבי הילניא רבי בררא רבו בגדי פסנתר

תכל' בראבּען גאנַּטְהָאָה דִּישָׁעָה מְלָאָה

שמפרש להדיין דההיווב לפני סעודת שנייה דוקא, וא"כ ב"ש, או מונotta לא מהני שהחוויב לפני העודה ממש דוקא כמ"ש, והגרא"א בביורו (סימן רע"ב) מביא דברי רבינו יונה בט"ז דברכות דבעינן פט בשתי סעודות דשבת פנוי שצער קידוש במוקם שודה, הרי מפורש דלא מהני לקידוש במקום סעודת אלא פט לבר וдолא בהאגאניט ע"ש, ולדברינו אנו דאייה, שבתתלה צגי והמה בות בערך הסעודה במקום קידוש, גם במקומות שאינו התחלת ולא מתנו לערך הסעודה גם לנו אניט לא מהני, דבעינן קידוש לפני ערך סעודת ביום ההיין הסעודה בלחט לכ"ע.

ובדברינו יבור אויל נתייב החד בעומק שיטת רבינו הגרא"א זיל הלכת למעטה, בספר, "מעיטה רב" עט הנחות רבינו הגרא' זיל הביא (ק"ב), אף בקידוש היום אינו מקדש אלא במקום סעודת גמרה ולא מני תרגימה או אין ודאי לא פטור עצמו מסעודת היום, וא"כ הייאר אבל הטור וש"ע, והוא דעת כל הפוסקים ודעת הגרא"א זיל עגנון בביורו שם (רע"ג), ואטו נימא שחוור בו וחולק על כל הפטוקים לדודתו לא מהני.

אמנם לדברינו נראה דפרש בדעת האגאניט וש"ע דבעינן קידוש לערך סעודת היום, רק בהתחלת בלבד טני כמ"ש, וא"כ אם אייכל היום אין או מונotta ומפסק ואוכל ערך סעודת היום במק"א כיון שהקידוש לא שייך לערך סעודתו לא מהני לכ"ע, וא"כ דבריו בספר, "מעיטה רב" א"ש, גם לש"ע דבעינן קידושים במקום סעודת גמרה דוקא כמ"ש.

ואני מתה על המ"א כאן (רע"ג ס"ק ט) שפרש דוגמא → סעודתו בלי קידוש במקום אחר הדוחה כסודת שלישית דלא בערך קידוש, ומטעות דבריו שבריש שטוט דגומר ואוכל במקום אחר ערך סעודתו בלי קידוש במקום אחר הדוחה כסודת שלישית, ותבונה דאיתו יוצאיין בין בלבד חותם סעודת שנייה דונימא שטוט ערך סעודתו סעודת שלישית ולא בערך קידוש, והא ודאי בעינן לערך חותם סעודת היום פט או אולי כיסנן אבל בנסיבות יון לא יצא חותם סעודת שנייה דונימא שטוט ערך סודול הסודת הות כבר סודת שלישית בלבד בערך קידוש ובירוי ע"ג.

אמנם מה"ב בית יוסף" מוכח שלא כדברינו לחלק דמתני יון או מני תרגימה לייחי בקידוש במקום סעודת רק כshaworm אחרך ערך סעודתו כמ"ש, דמביא (סימן רע"ב) בדמיילה אם שותה שיעור שחביב עליה ברכה הוה קידוש במקומות סעודת יויזא ע"ש, וקיטה הא לדברינו כאן אייכל מעיר סעודתו רק שותה לטוצאות ברכה על יון בלי שיתחייב בערך סעודתו וא"כ הייאר מהני, אלא ע"כ מוכח לאאורות דבוח וגופא יצא אך שאינו התחלת ערך סעודת, והא הדין במנוגות נמי אף שאינו התחלת ערך סעודת מהני, וא"ש הא דנהנו היום להקל בותה דסומכין על ה"ב בית יוסף".

קצת שטוט נרמב"ם דבעינן באמת קידוש לפני סעודת שלישית, אבל כבר העיר ב"כסוף משנה" כאן דלא נתקoon לומר דבעינן קידוש לפני הסעודת, רק קובע סעודה על יון, וכונתו נראת שרגילים היו בשבות בין וכמובואר בספ"ז דברות ע"כ מעונג שבת לקבושה בסעודה שלישית ג"כ יון, משא"כ בש"ד בפעם ביום, אבל חיב קידוש לכ"ע ליכא גם להרמב"ם, והיינו טעם דלא בעינן או סעודת חמוצה בערך סעודת היום גאניט ומספר ליכא או דין קידוש.

אמנם בערך יסוד דברינו שהחוויב קידוש ביום איינו לךש החום, רק עיקרה צריך סעודת היום שתאה ניכר טפי כבוד שבת, ולבן בסעודה שלישית דלא בעינן סעודת השובה לא בעינן קידוש כמ"ש, וקשה הא לקידוש במקום סעודת פירשו האגאניט דסגי בשתיית יון וגומר סעודתו במקום אחר בלי קידוש כmoboa בטור ומחר סימן רע"ג (ס"ק ח), ובריבועית יון ודאי לא פטור עצמו מסעודת היום, וא"כ הייאר אבל ערך סעודת היום בלי קידוש, והלא ערך ההיכר בסעודה היום דוקא אבל במקום אחר בלי היכר קידוש משום כבוד היום למזה מהני וצ"ע לבאותו.

אמנם האמת שבטו מביא לשון האגאניט מקור האי דין, דשותה יון במקום קידוש וגומר סעודתו במקום אחר, וכן מועתק בש"ע, והלעטן מוכיה דשיiri רק בשוגר סעודהו במקום אחר, והחידוש שאין צריך כל הסודת במקומות קידוש, רק יכולו בתה רישא גדר דתות במקום סעודת, אבל היינו דוקא מפני שדרcum לשותה הרבה יון לפני סעודת וזה אצל התחלת הסודת וממשיכים בערך הסודת וממנוар בע"ז דברות, ושפיר פירשו האגאניט שאם רק היין במקום סעודת טני ואין צריך כל הסודת במקום קידוש רק הערך התחלת ובלבד שתאה דבר חתום כגון יון, אבל במקומות שאין ריגלים לשותה חמייד יון לפני סודת שאינו התחלת ערך הסודת, וכן מני תרגימה אם אין אוכלים כן תמיד בתחלת ערך הסודת, אם אוכלים במקום אחד ומפסק ואוכל ערך דבנה"ג לא מירוי האגאניט ולכ"ע לא מהני, דדרשין ערך דין קידוש במקומות סודת מדכטיב, וקראת לשבת עוגן" במקומות עוגן תהא קריאה, והמקומות עוגן היינו שטוטים מצות עוגן, וזה רק בלטם וערך הסודת בשור וין ובכומה ובין קריאה והיינו ביום היכר בקידוש, ולא מותני מה שאוכל במקומות יון או מני תרגימה, אלא שיכי לסודת ואינו קידוש במקומות סודת, וההיתר רק בשוגר אחרך סודת, ולשון הש"ע מודיעיק דוגמא דלא שיכי לסודת וריבן בלי קידוש דמיורי הדוח גבר סודתו דוקא כמ"ש וד"ק היפט כי והוא חידוש גדול.

וביו"ת הרמב"ם בפרק כ"ט דשבת (הלכת ז) פוסק "ומצא"

לברך על היין ביום השבת קודם שיטועד סודת שנייה" הרי

ומדברינו מבואר הדמנהו לקדש ולזום מוננות ואחר כך לאכול בכיוון עיקר סעודת היום בלי קידוש ובכבוד ברביי צ"ג, דעתך הדין דמנהנו אף במקום שאיןנו החלה חסודה צ"ב, אבל גם אם מועיל, איןנו ברור דעתך טלקדש לפניו סעודתו שזו עיקר החביב, וע"כ אם מקדש ואוכל מוננות לע"ד נeson לקדש בכוון עיקר סעודתו לכבוד היום ובהו יוצא בלי פסקוק כראוי וכלהכת, וכן נהנו כמה מדקדקין ובמש"ג, ועוד'ק היוט כי זהו קידוש גודל אבל לא נהנו כן.

ובางודה של פסח, "מוותדים ומוננים" הבאו בענין קידוש היום דעת מרן הגאון מרבריסק רבי יצחק זאב סולובייצ'יג זצ"ל שאון השבע יוציא קידוש ביום אלא אם שומע וננה בטעינה מהבוס, וטעמו דעתיך הקידוש ברכת הנחנין ולא שירץ אלא אם נהנה, ובמק"א בוארותי דלע"ד אין דעת המרדכי מובה, ב"ב בית יוסף" (רע"ג) שאון להוציא קידוש שחרית אלא אם כן נהנה, וכן מצאתי ביריטב"א פחים קה ע"ש, והיינו טעם שיטודה ברכת הנחנין גראידה ולא שירץ אלא אם נהנה, אבל אמן קייבא לנו ע"ש ברמ"א דሞזיא אף שלא נהנה, ויש לזרם דברת בורה פרי האגן וגפא חיבא וסודה שירה על יין כמו שביארנו במק"א (ועיין ריש"ס קה ד"ה ביום השאלות) ושפיר יוצאן אף שלא טעם, ולא אלכמא קידוש החום מליליה וכן המנתה. (ועיין בר"ע ע"פ שגדיר קידוש ביום כשרה על היין ע"ש). ותבאנו עוד דברי מהר"ם חולואה (דף קנו) דס"ל שביהם טוב אין חובת קידוש ביום, והסבירו תרי סברות,opsis חובת קידוש ביום מפני כבוד היום וניכר בו טפי שיזו סעודת שבת, ובימים טוב שיש מצות שמחה ובלאו הabi מרובה בסעודתו במניינים ובבדրים המסתמחים שירץ לא הייבו קידוש לחרכיה, או ביארנו דבשנת הקידושים בליל דאוריתא ושפיר חיבו ביום מדרבנן, אבל ביום טוב ליטיות המים (פרק כ"ט דצאת הלמה י"ח) עיקר הקידוש גם בליל רך מדרבנן וחיבו בליל דקה ולא ביום או"ש, אבל הרובב"ם פוסק (שם הלכה כ"א) דהיבין לקדש ביום גם ביום טוב מדרבנן ע"ש, ורש לנו ר' דלישיטה אויל דליעל שם פירש (כהלכה י"ח) טבולם שבתות ח' חן ומשמע דהיבין גם ביום טוב בליל מה"ת וא"כ שפיר מהיב ביום מדרבנן, ובש"ע לא מובה הוות לקדש ביום טוב ביום, ורק

פרק כ' מחולקת הפוסקים אם צריך לאכול בשמת ליהו קידוש בטוקים בעוריה, ולע"ד נראה ביאור שיטת הרין ובענין קידוש בטוקים סעודה מתרי טען, הקידוש השוב בטענה, והסעודה ניכרת וחסונה כטהקה לטמייה, ואם מקודש בסעודת החסונה אף דוחיל יצא חובת קידוש גנא כחסונה גם חמ"י אבל הסעודה לא חסונה בנה, אבל אחריו יש סעודות ומוקודש בתהוויה קידושה רבא, וחובת קידוש גנא לכד היה דיווא דחשיבות אף בסעודת חיל לתני טופקים סולעים.

ואמלגא דרך אחר לבאר כל העניין, שכבר הבאנו דהא דלא בעיננו נמי קידוש. בסעודת שלישית ליהו חסובה, היינו טעם דיצה מצות עוג בטענית, ואון צורך עכשו בסעודת החסובה, וא"כ התנית אם קידוש כבר לפני עיקר הסעודה, אבל אם רק שתה יין או יצא עיקר חובה בכיסינו (עיין במק"א קס"ה ס"ק ט") לא יצא עיקר חובה סעודת שבת, ובמי עדין סעודת החסובה בטח, וא"כ אף שיצא חובת קידוש במקרה שטעם יין או ביסינן, לא נפטר בוה לקידש לפני עיקר סעודת היום החסובה, ובענין שיקדש עוד פעם לפני עיקר סעודת, ומה שפירש הראי"ש שאון צורך לקידש פעמיים בשבת שדיינו דומיא דעתך שכח דסגי בטעם, היינו אם קידש לפני הסעודה החסובה כבערב, אבל אם לא קידש לפני סעודה, אף דמהני אי טעם שאינו טעם לפני קידוש, לא מהני לאצת חבת קידוש לפני עיקר סעודת היום וביי לקידש עוד פעם, וא"כ אויל הבית יוסף נמי נתקoon לומר דשורי לשחות במלחה ולא צורך לחות לתינוק אם שתה שעורה יין, אבל גם לדידיה לא נפטר בכך מלקדש לפני עיקר סעודהו לכבוד היום כעיקר מצותה, וויאצ דבר חדש דבאים יוצא בפירות או בכיסינו חובת קידוש דמותר לאכול, אבל עידיין צורך לקידש עוד פעם לפני עיקר סעודת היום א).

שוב האיר ה' את עיני ומצעתי ראייה לבירני, שכן מפורש בשלטי גבורים על הריף וול' ובו' אם היה רוצה לאכול מזוני מגדים ביום אחר, ועוד היה רוצה לאכול עיקר סעודהו בבית אחר, מקידש במקומות שאוכל אכילה רဆונה ואין צורך לקידש במקומות סעודת השניות, לפי שלל סעודות שבת חסובה היא, ואפי'ו סעודת עראי סעודת קבוע הוא נחשב בשבת ויצא בקידוש הראשון, ועל הסעודה הבוגרת כבוך בורה פרי האגן ואחר כך אוכל טעודה כדור שושנה בסעודות היום כמבואר בקונטרס הראייה, ובמירו צ"ב, אבל מ"מ לדעתו יוצאי קידוש במלחם סעודה במניינים מגדים שאון עדאי לשבת, ומ"מ לפני סעודה החסובה בעינון דקה שיקדש עוד פעם ויבורך בורה פרי האגן כדברין, וזה לו' ע"ג גם להביה יוסף, שהפטור לקידש רק בסעודה שלישית ולא בסעודה שבנית, ואף ששתה יין או אכל מניינים מגדים לא יצא בוה חובת סעודת היום, ושפיר בענין שיקדש עוד פעם מפני כבוד היום בסעודה חום דקה,

א) ובמק"א אמרתי בו ובר נפלא לדישב שיטת הרין בפרק ערבי פחים שפיר זאק אייכל בערת שבת וקידוש ביום פירס מהה וויאצ אף שאון סעוד עכשו, והירנו וויאצ מצות קידוש ע"ש שבפטוש כן מטען לקידוש בטעום סעודה וויאצ מצות קידוש ע"ש שבפטוש כן בריף, ותמה וויאצ יוצא בסעודה חיל דין קידוש בטעום טעינה ומפניו רנו במאיר שאיו מפלר בברות האמן דשבת שאכל בתול' ותמה וויאצ יוצא בסעודה חיל קידוש בטעום סעודה ובתים וקראת לשבת עיגן בטוקים קריאת שם טרא עוגן ובמיבור בריף ניפא האי טעם ואן הירא יוצא חבת הסעודה גנטא, ועיין בשיע ריעיא

זומנים ח"א סימן ד) ולכ"ע חייב לקודש ביום שתחא ניכר כבוד היום בקידוש על היין וא"ש. (ועודין צ"ב למלה לא חונה עכ"פ בתולכות ראש השנה דבענן קידוש ביום).

ל

לעיל (בסימן פ"ט) משמע דתיכין ביום טוב ביום בקדושה, ואולי מירוי בראש השנה שאין חיוב שמחה בבשר ויין ודבריהם המשמעות כשאר ימים טובים (כמו שביארתי בהנמה"ה למועדים

סימן ר מד

אסור מצות חבילות ברכות ברהמיז'ן וקידוש

אסור חבילות (ועיין במ"א ס"ס קמ"ז גבי אסור העמלה דההי משום אסור חבילות, דתינו בקבנות חותם דשייך לאסור משום חבילות ולא בקבנות נדבה ע"ש), והבי נמי בכוס של ברכה הלא פריש הרמב"ם גוֹפָא בפ"ז דברות (הלכת ט"ז) שאין כוס של ברכה חיזב כל בברכת המזון רק קיום מצוה בעללא אשפר ס"ד שאין בות אסור חבילות, ובקידוש והבדלה גני אף דבענן שיטיעט דוקא וככברואר להלן (ק"ז), המקדש וטעם מלא לוגמיין יצא ואם לא יצא", נראה דלא יצא וזה עדין המצווה כתיקונה, ד מקדש צריך שיטיעט ג"כ וחסר בו הארי מצווה, אבל מצות קידוש וגופא להרמב"ם יצא בלו טיעטן, וכן מיטען להדריא מלוטונו בפרק כ"ט דשבת (הלכת ז) כייד הוא עוזה לך כוס שהוא מחזק ובעיטה או יתר, וביצד הוא עוזה לך כוס שהוא מחייב וממלאו יין ואוחנו בימיינו ומגידתו בפניהם ושוטפו מכחיז ומללאו יין ישיע בשמאל ובסבל ומכביהו מן הקרעע טפח או יותר וכל ישראל לקרוות על הנגן ואחר כד מקדש, ומגנגו פשות בכל ישראל לקרוות בתחולת פרשת ויכלו ואחר כד מברך על היין ואחר כד מקדש ושותה מלא לנוגמי וממשק לכל בני חבורת" ע"ש, ומשמע דאיינו אלא מצות בעללא בקידוש דומיא ההמצאות להשkont ר"ע"א לדינא שאם נשפר הוכוס לפני טעם יצא, דתא אמרין לא טעם לא יצא היינו המצווה כתיקונה ע"ש, ונען מה אם לא טעם דרבנן להלן סוף פריקין גבי ר"ג היה אומר כל שלא שפריש הר"ן להלן עיר קידושין ופריש לא יצא אמר ב' דברים אלו בפסח לא יצא ידי תובתו, ופריש לא יצא היינו מן המבורר וא"ש.

ומעתה שפיר נפריש הרמב"ם ברכות המזון וקידוש מצות מן התורה, וללאורה בכוס של ברכה ומצות טעם מה שאים חיוב גמור בגין המצווה גם מדרבנן, מסתברא שאין בהו אסור חבילות, ושפיר פריש הרמב"ם הויל ויטומם על מצות דאוריתית דברכת המזון וקידוש השיבי ויש בהו אסור חבילות, אבל במצות שאין חיוב גמור מדרבנן וכ"ש אם חייב בחד מדאוריתית והשני מדרבנן פשיטא דשייך נמי בהו אסור חבילות לא ליהו כפרוך משא, וכאן דוקא שאינם חיוב גמור בגין המצווה שנית אלא מצות קומית או תליק מצות ואינה מעכבה בגין המצווה כמו"ש, בות שפיר פריש הרמב"ם דמ"מ חשיבי וית' בהו אסור חבילות רק מפני דשייכי למצות דאוריתית קידוש ובחמת"ג.

בפסחים קב, "רבי יוסי אומר אוכל ותולד עד שתחשה", גמרו כוס ראשון מברך עליו ברכת המזון והשני אמר עלוי קידושת היין, אמריו ונימרינו תרויזיו אהודה כסא, אמר רב הונא אמר רב ששון אין אמריםathy שחי קדשות על כוס אחד, מ"ט אמר רב נחמן בר יצחק דפי שאין עוזין מצות חבילות החיליות, ולא והוא תנאי הנכס לבתו בזואצ' שבת מביך על היין וכו' והוא יום טוב שחל לאחר השבת וכפי ורבא אמר יקנאה", אלא הבדלה וקידוש חד מלחתה היא, ברכת המזון וקידוש תרי מייל' נינחו" ע"ש היטב סוגית הגمراה ותוס'.

והרמב"ם פוסק בפרק כ"ט דשבת (הלכת י"ג) "תיר אוכל וגמר שעדומו עם הנקמת שבת מברך ברכות המזון תחילה ואחר כד מקדש על כוס שני, ולא יברך ויקדש על כוס אחד שאין עוזין שני מצות של תורה זו" ע"ש, קידוש ומצות ברכת המזון שני מצות של תורה זו" ע"ש, הרו סיטים בדבר חז"ש שיקיר האסור בחבילות רק מנגנון שכנעתם דאוריתית, וקצת מנגליה לחלק בכח, ואין לומר דלעיל מתייר הבדלה ובחתמ"ז בכוס אחד והיינו מפני דוחה דרבנן, הא ליתא שלחדרמב"ם גוֹפָא ר"פ כ"ט הבדלה גופא נמי דאוריתית, וא"כ צע"ג מנגליה ומאי זה סברא מחד חדש דרבנן לייכא אסור חבילות חבילות, והגרע"א וחות"ס רצוי לוומר שכונת הרמב"ם לאופקי תרויזיו דרבנן, אבל חד דאוריתית וחדרבנן מודה, אבל ורגישו בעצם שקשחת הברה, וגם לא ידע מנגלה להרמב"ם עירק האי תנאי באסור חבילות, ועיין בשוח"ת "חתם כופר" כ"א שביבא נמי דברי הגרא"א והנימ הדבר בקשושיא.

ולע"ז נראה ליישב דברי הרמב"ם בפשיטות, וזה ודאי במצות דרבנן שייך נמי אסור חבילות וכ"ש בדרוריתא ודרבנן, והא דפירש הרמב"ם כאן שהאסור מבני שטרוייה דאוריתית היינו טעם שסבירא אין בכוס של ברכת אסור חבילות, שישוד האסור חבילות שלא ליהו עליו כמשמעותו וכמו שפירש רשי' בסתה זה. ד"ה אין עוזין מצות חבילות "ונראה למי שהיה עליו למסאי ומברר לפrox מיטאו" ע"ש, והיינו במצות חיבוריות דוקא שפיר שייך לאסור דההה עליו ממשיאו ורוצה לפרק תרי מצות יהה, אבל מצות כוס של ברכה הלאו אינה חיוב כלל רק קיום מצות בעללא ואינו להרמב"ם חיוב אפי"ו מדרבנן ולכ"ו שפיר ס"ד שאין כוס

(22)

Schachter, Hershel
≡

ארץ הצבי

מאთ

צבי שכטר

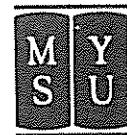
ר"מ בישיבת רבנו יצחק אלחנן

ובסתומו

קונטראס ציון לנפש חייה

מכב' אביו מורי הר"ר אלימלך שכטר הי"ו

לע"ג אמי מורתיה מרת חייה בת ר' יוסף ע"ה

יצא לאור ע"י

קרן מיכאל שרף להוצאה ספרים

שלל יד ישיבה אוניברסיטה

ניו יורק

שנה שלושה שלושה לרחוק ולקרוב

לקידוש במקומו
הגר"א, או קי
תלי בב' הלי
(א). ד"ה אף
ומנהג היה
קידוש, וטועם
קידוש במקומו
שיסודותיו בצירוף
הלהכה כדרעת
כהראב"ד (פ"כ
קדום קידוש ו
להקל כדרעתו
סעודת ע"י יין
סק"ב לא כ"נ
סעודת הלילה
בלילה וישתה
הקידוש במקומו
אפשר לסמוך א
دلיכא ס"ס וצ'
ולפי"ד רגנ
אצירוף השיטור
בחיהילת הסעוד
לקבועו אותה
הלהכה כהאגוני
שיטה לצרף, כ
קידוש במקומו
שהוא סביר, ש
בימים.

ט. ג' שבתו
ועי" ש"ו"ע
שבתו, ושכחו כ
ולברך ברהמ"ז ע
דברינו ניחא טו
יצאה, אלא רק ש
חכמים שיחזור ר
רצה — ולא דנו
בכדי לצאת ע"ז
ברהמ"ז כבר יצר

בתום ד"ה اي בעי, וסעודה שלישית של שבת
היה מסופק ר"ג, דשما اي בעי לא אכיל אלא
מיini תרגימה כPhi ר"ח וכו'. ומיהו אם אכיל
סעודה רביעית ושכח של שבת, לא הדר לרישא,
זרודאי اي בעי לא אכיל אך סעודת רביעית כלל.
הרי להדייא, דהך דינא דחוותה החודשת מעין
המאורע בברהמ"ז אינה לעיוכבא, ובשכח
מלזהcir קדוח"י יצא בדיעבד י"ח ברהמ"ז בלבד
זה, אלא דלא יצא ידי החותה סעודת שבת או
סעודה יונ"ט. ובכדי לצאת י"ח סעודת שבת
(בשכח רצה), הבירה בידו — או להזרור וליטול
לידים ולאכול עוד סעודת לשם סעודת שבת,
וההו נקבעת לשם סעודת שבת ע"י כן שיזכר
רצחה בברהמ"ז שיאמר אחרת. או אם ירצה שלא
לאכול עוז"פ, התירו לו חכמים לברך בראhm"z
פעם שנייה, אף שכבר יצא י"ח ברהמ"ז, ואין בזה
משמעות ברכה לבטלה, כי בלא"ה לא תהא סעודתו
נקבעת לשם סעודת שבת.

ל. בגדר דין קידוש במקומו סעודת
ובכן צריך לפרש בדעת הגור"א (בספר מעשה
רב סי' קכט) שאף בקידוש של יום לא היה מkräש
אלא במקומו סעודה גמורה, ולא מיini תרגימה או
יין (בדעת הגאנונים שהביא המתברר בס"י רעה
ס"ה), דעתין קידוש במקומו הסעודת הוא בכדי
לקבוע את הסעודת לשם סעודת שבת [ע"י ב'
דברים אלו, ע"י אמרת הקידוש בתחילת, וע"י
החותה רצה בהברהמ"ז לאחריה, הסעודת נקבעת
שם סעודת שיוו"ט], ובכדי לצאת י"ח סעודת
שבת, בודאי בעין פט, כמו שמתבאר מהגמ'
והתוס' ברכות (מט): הנ"ל, וממילא בעין
שים קידוש במקומו שהוא רוצה לצאת י"ח סעודת
שבת. [ועי' מוה בשיעורי הילאה ע' לככ' מורה]
ח"ב].

ודעת הגאנונים, נראה, דאין תכלית הקידוש
בכדי לקבוע הסעודת לשם סעודת שבת, אלא
אדרכבה, אמרת הקידוש היא מצויה בפ"ע, ובכדי
להחשיב את יין הקידוש בעין שיאמר את
הקידוש במקומו סעודת, [וז"ז] — اي הצורך

וה"ט דקי"ל דעתה ולא הזכיר יעו"י ביום של
ר"ח שחזור ומחפלל בכדי להזכיר יעו"י, אף
שידי חובה חפילה כבר יצא,adamiroth יעו"י הוא
הוא הניחוג של כלל ישראל שפועל לצורך את
קדוח"י של הר"ח בזאת. וממילא אם טעה בليل
ר"ח ולא אמר יעו"י, ידי חפילה כבר יצא במא
שכבר התפלל, ואין יכולם לקבוע ר"ח בלילה,
ע"כ אין טעם כלל להזכירו שיחזור ומחפלל בכדי
לומר יעו"י בחפילה השנייה שיאמר. אך אמר
הקל הקדוש בليل ר"ה, הרי אף ידי תפילה לא
יצא, שהרי לא אמר הנוסח הנכון.

ו. ש"ן שיטה בתפלית שחזרה בשיוו"ט —
אם רשיי לטמא על מוסף
ועי" ש"ע או"ח ס"י קכו ס"ג, שהביא
המחבר את דין הגם' דמס' ברכות, שם שכח
הש"ן ולא הזכיר יעו"י עד שהשלים חפילתו, אין
מחזרין אותו מפני טורח הציבור, שהרי חפילת
המוספסין לפניו שהוא מזוכר בה ר"ח. ובperm'a
שמה הביא דעת י"אadam טעה בשחרירת של
שבת וו"ט דינו כמו ברא"ח, לר"ל ששבת והחפילל
של חול, ולא הזכיר מענינו של שבת וו"ט
ובמשנ"ב שם (ס"ק טו) הביא מhalbוש שיש בזה
חילוקי דעתות ולא הכריע, אבל האחرون כtabo
בדברי הרם"א. ולפי"ד רבנו, שיחי', שהאומר
הקל הקדוש בليل ר"ה לא יצא, מפני שלא אמר
הנוסח הנכון של התפללה, לכארורה צ"ל הדבר
ק"ג, שאם החפיל חול לשחרירת שבת או
ביוו"ט, שבודאי לא יצא י"ח תפילה, זהה בודאי
איןנו הנוסח הנכון, ומה יויעיל מה שבදעתו
להזכיר מעין המאורע במוסף, הרי י"ח תפילה
לא כיים. [הערה זו שמעתי מככ' מורה ר' אהרן
ליקטנטשטיין, שיחי'].

ג. בשכח רצה ויעו"י בברהמ"ז
ובגמ' ברכות (מט): והשוכח רצה או יעו"י
ברהמ"ז בשכת או ביוו"ט חזר לראש, שלא סגי
דאכיל, משא"כ בשכח יעו"י ברא"ח בברהמ"ז,
דא"י בעי לא אכיל, دائمנו חזר וմברך. ועיי"ש

וימון רק שירך כשצרכיכים לברך בברהמ"ז בכדי לצאת יה' ח ברהמ"ז, משא"כ כאן. [כן ביאר ר']. ובאמת הי' מקום לבאר אחרות דין זהה, דמיירי שכבר בירכו במזומנים, והדין שצרכיכים לחזור בראש אינו מחייבшибרכו ברכת הזימון עוה"פ, וסני כמה שיתחלו מהחילה הzon, ותהייה מצורפת ברכת הזימון שכבר אמרו מקודם עם שאר הברכות דברהמ"ז שיאמר המזומנים עכשו.

ג. בגדר דין זימון בברהמ"ז

ויש בו ה נפק"מ לדינה, אם יה' מן הזרוך להזמנן לומר כל הברכות בקהל רם עכשו. שלפי"ד רבנו, שכבר יצאו לגמרי יה' ברהמ"ז, אין מן הזרוך שיאמר המזמון שום דבר מהברכות בקהל רם עכשו. משא"כ לפי הביאור האחר, שמצויפות הברכות דעתינו דמן הון ואילך עם ברכת הזימון דמייקרא, א"כ מן הנכוןшибרכ המזומנים כל הברכות בקהל רם, וכמ"כ המשנ"ב (ס"ק קפוג ס"ק כח, וס"י קצג ס"ק י), וכן אמר רבנו בשיעוריין,دعירך דין זימון היינו שאחד מברך בברהמ"ז בקהל רם بعد כל החבורה, ואין הביאור בו שכל השמעים יוצאים יה' מכח דין שומע בעונה, Dunnimא דבוח"ז שמנגןו שכל אחד ואחד אומר בלחש את כל הנוסח של בראמ"ז, והתו אין צורך לכך שהזמנן יאמר את הברכות בקהל רם, אלא שכך הוא עיקר החוויב — שכל החבורה ביחס חבירך בברהמ"ז אחת. ואשר על כן, אף בויה"ז עיקר הדין בעין שהזמנן יאמר את כל נוסח בברהמ"ז בקהל רם.

יא. שומע בעונה באינו מבין ועי' בה"ל (רס"י קצג) בשם הס' ברכת אברהם, דאפשר לדעת המחבר (עפ"י שי' התוס' ברכות מה), ד"ה שאינו דל"א שומע בעונה אלא א"כ השומע מבין את לשון הברכה, אבל באינו מבין, איינו בגדיר "שומע" Dunnimא בי' "שומע" בעונה. מכ"ם כשمبرוכים בראמ"ז בזימון, אולי אינם מבינים, قولם יוצאים. ועפ"י פשטו נראה דה"ט — כביאור רבינו שייחי', דין השומעים בראמ"ז — כביאור רבינו שייחי', דין זימון. דעתן

לקודוש במקום טעונה הוא קיום בטיעות, כדעת הגר"א, או קיום בקדוש, כדעת הגאנונים, מיתלא תלי בכם הלשונות שברשב"ם לערבי פסחים (ק.א.) ד"ה אף ידי קידוש, והדר' עתיקים].

ומנהוג העולם שביווט השבת בפרק אמורים קידוש, וטעמים מני חריגמא בכדי לצאת יה' ח קידוש במקום טעונה, ביאר בזה רבנו שנראה שיסודו בצירוף השיטות, וכךין ספק ספקא, שמא הלכה כדעת הגאנונים הנה"ל, ושמא הלכה כהראב"ד (פכ"ט משבת ה"י) דמותר לאכול קודם קידוש היום. אבל בלילה שבת, לא נהגו להקל כדעת הגאנונים, ולהח席בו בקידוש במקום טעונה ע"י יין או מוננות. [ובמג"א סי' רעד"ס ק"ב לא כ"ב, אלא מי שאינו רוצה לאכול טעונה הלילה יכול ג' הטועדות ביום, ויקדש בלילה וישתה עוד רבביות בכדי שייה' מחייב הקידוש במקום טעונה. הרי דס"ל דף בלילה אפשר לסמוך עדת הגאנונים שהביאו המחבר, אף דליך ס"ס וצירוף שיטת הראב"ד הנה"ל].

ולפי"ד רבנו, שייחי', שמנהג העולם מיסוד

עצמאות השיטות, מן הנכון לקדש עוה"פ על היין בחילוח הסעודה של פת שיאכלו בבית, בכדי לקבוע אותה לשם סעודת שבת, דשما אין הحلכה מהגאנונים אלא כהגר"א, וכן אין עוד שיטה לזרף, כי הראב"ד ג"כ מסכים דבעין קידוש במקום טעונה אף ביום, אלא שהקל, שהוא סבור, שאין איסור לאכול קודם קידוש ביום. ל

ט. ג' שברכו בברהמ"ז ושבחו רצה

ועי' ש"ע (קפח ס"ט), ג' שאכלו אחד בשבת, ושבחו כלום לומר רצה, וצריכים לחוזר ולברך בראמ"ז עוה"פ, יברך כי"א בפנ"ע, ועפ"י דברנו ניחה טובא, דברמת יה' בראמ"ז כבר יצא, אלא רק שלא יה' ח סעודת שבת, והתיר לו חכמים שיחזרו ויברך בראמ"ז עוה"פ עם הוכרה רצה — ולא לנו אותו כمبرך ברכה לבטלה — בכדי לצאת יה' ח סעודת שבת, ומאחר שי' ח בראמ"ז כבר יצא, לא שירך כאן זימון. דעתן

(25)

Schachter; Hershel

נפש הרב

למלאות שנה לפטירת מրן
הרבי יוסף דוב הלווי סולובייצ'יק זצ"ל

לקוטי אמרים
תיאורי מעשים
ודברי הערכה

כתבבים וערוכים בעזה"י בידי
צבי שכטר

הוצאת בית המדרש ד'פלאטבווש
ירושלים ה'תשנ"ט
הוצאת שלישית

26

עולם, ולאחר שמשים את התפילה, אומרים עוד הפעם אדון עולם, להראות Cainו אנחנו מוכנים כבר לחזור ולהתפלל מן ההתחלה עוד הפעם, והוא משום תפילה צריכה חזוק, וכפרש"י שהבאו, קוה וחזר וקוה. וכן המנהג שאומרים ברכו בסוף התפילה נראה דהוא גיב' מהאי טעמא, התפילה בעי חזוק, וכך חזרים בסוף התפילה ואומרים ברכו. אך לומר יגדל בסוף התפילה זה סתום דבר שאין לו טעם. והאריז"ל היה מOPSIS בזה שלא אמרו, ועמש"כ בזה להלן בעניין חוקות עכו"ם.

□ □ □

אליה שנוהגים לומר פרקי תהילים בכל יום תיכף לאחר תפילת שחרית, אין להם לנוהג כן בשבת, דעתו מיוחדת הייתה (עי' פי השני שברש"י לשבת [קטו] בשם רבנו הלו) שלא לקרוא בכתבונים בשבת. ואפי' היחידים. ונזהה זו נהגת רק עד לאחר זמן תפילת מנחה, دمشך כל הזמן הזה היה החכם דורש, עיי"ש בגין, ואשר על כן נהגו החברים תהילים לומר פרקי התהילים בשבת בדוקא אחרי תפילת מנחה, כן אמר רבנו בשם אמו. והוסיף על זה ואמר, דהרי"ת (שבת [כד]. תוד"ה שלמללא) ביאר בגין, אך דין הפטורה בנביא בשבת, מכל מקום בזמן הגמי נהגו להפסיק בכתבונים בשבת למנחה. והיה נראה לומר דהרי"ט, ב כדי להראות שנסתורים זמן האיסור הניל' ذקריאת כתובים. [ועי' עוד מזה במסורת חוברת ד', עמי כא].

□ □ □

7 מעיקר הדין היה נראה שאין קידוש אלא במקום סעודת של פת, שתכלית הקידוש הוא בכדי לקבוע את הסעודת לשם סעודת שבת, ולסעודת שבת, הרוי בעין פת. ומה שנוהג העולם לקדש בבית הכנסת ולטעום שמה מזונות, הוא עפ"י צירוף השיטות, עמש"כ בזה בשם רבנו בס' אורץ הצבי (עמי מו), ויש בזה נפק"ם לדיטתו (עיי"ש).

□ □ □

בתפילת שבת, המנהג לומר בלילה שבת וינווחו בה, ובשחרית ובמוסך — וינווחו בו, ובתפילת מנחה — וינווחו בם. (עי' ליקויות לפ' בשלח). ורבנו נהג לומר למנחה — והנihilנו ד' אלקינו... שבתות קדש, וינווחו וכו', דאל"כ אין ללשון התפילה כל משמעות עפ"י פשוטה. וכן הוא

קסה

וזדי
חקל
שיש
דינה
בעיא
דאין
בדבר
עתה
דרכו,
ריאת
ז עיי
זרוא
מנגן
זמצ'ז
זוייש
סכת
תיר
זודך
ל דין
דעינו
ז עוד
שעה
זאותו
צמות
נהגו
נראה
עולם
אדון